

"Human rights audit"

Je to asi hloupý nápad – a možná, že něco podobného už někde na nějakých webovkách funguje. Napadlo mě však vytvořit sadu otázek (na něž bude odpověď ano-ne, případně v jemnější škále), která by se týkala toho, jak to doopravdy ve společnosti funguje – tedy především tam, kde lidé získávají své živobytí tj. „v práci“. Jistě jsme si totiž už mnozí všimli, že prakticky neomezená individuální svoboda, jíž se nyní naše společnost může těšit, není už tak neomezená, pokud jde právě o onu oblast „práce“ či „uplatnění ve společnosti“, a že byť jsou Ústavou i všeobecným konsensem podporovaným médií a kdečím možným člověku přiznávána nejrůznější práva být taký či onaký bez jakékoli újmy a diskriminace, v praxi tomu zdaleka tak není. Může to být smutný důsledek toho, že sice máme svobodu, ale nedovedeme ji využít: Především nejsme druhým ochotni přiznat právo být *jini* a v důsledku toho je – aspoň v tom jsme spravedliví – nepřiznáváme ani sobě. Výsledek? Obrovská míra konformity a autocenzury, jež ve společnosti zavládla.

Na dotazník, který obsahuje následující otázky (a možná ho budu ještě vylepšovat), má smysl aby odpovídali šéfové a majitelé firem, případně ti zaměstnanci, kteří jsou alespoň dílčími vedoucími, tj. Mají personální rozhodovací pravomoc. Samozřejmě má celá věc smysl jen tehdy, odpovíte-li podle pravdy. Případné diskriminační chování, zjištěné tímto dotazníkem ve většině případů stejně není právně postižitelné, a i tam, kde by na ně možná existovaly nějaké paragrafy (slibuji, že si právní stav zjistím a postupně do dotazníku zabuduji), platí, že já nejsem žádná instituce a nemám sebemenší možnost, ani důvod někoho skrz cokoli popotahovat.

Všechny otázky mají stejnou základní formu:

Může ve vaší firmě/vašem oddělení pracovat.....?

Na tyto otázky navrhuji odpovídat v následující škále:

A – Ano, takoví lidé u nás pracují.

M – Momentálně sice nikoho takového nemáme, ale nevidím v tom žádný problém.

N – Nevím, je to překvapivé; o této možnosti jsme zatím neuvažovali, museli bychom se o tom poradit.

T - To by šlo asi těžko, raději bych to nezkoušel(a), nejspíš by takový pokus skončil nezdarem.

V – Vyloučeno.

Lidé, co chtějí, si pak těm písmenům mohou přiřadit známky a vypočítat si třeba „průměr“, statisticky zdatnější to třeba i jinak zpracovat. Kdyby tato iniciativa lidí chytla, mohla by se vytvořit webovka, kam by lidé (řekněme anonymně,

pod přezdívkami) hlásili své výsledky a porovnávali si je. Nějakým podobným způsobem v současnosti fungují na různých zelených stránkách třeba výpočty „ekologické stopy“ apod.

Ještě komentář k tomu, proč odděluji případy A a M, když v mnoha případech asi v konkrétních firmách sotva budou mít možnost s uvedeným případem přijít do styku, a nejvyšší ohodnocení jim tak zůstane odepřeno. To je z toho důvodu, že skutečnou lidskou vůli odlišuje od pouhého nezávazného chtění právě čin a teprve jím nabývá lidské smýšlení své hodnoty. Mezi naším chtěním a jeho realizací mohou ležet tisíce zvrátů, za které můžeme či nemusíme být zodpovědní. Nicméně co ve společnosti platí a co se otiskuje jako vzor do jejího dalšího vývoje, je teprve dokonáný čin – ten má pro lidský vývoj hodnotu nejvyšší. Dobré úmysly mají hodnotu neskonale nižší.

Tak tedy slíbené otázky:

Může ve vaší firmě/vašem oddělení pracovat...

- 1.** nevidomý
- 2.** neslyšící
- 3.** tělesně postižený
- 4.** duševně postižený
- 5.** člověk s částečným invalidním důchodem
- 6.** člověk nad 50 let
- 7.** člověk nad 35 let
- 8.** člověk se zelenými vlasy
- 9.** člověk, jenž nemá účet v bance
- 10.** člověk, který odmítá jezdit autem
- 11.** člověk bez trvalého bydliště
- 12.** bezdomovec
- 13.** vegetarián
- 14.** člověk s 2 a více akademickými tituly

- 15.**matka s dětmi předškolního nebo školního věku
- 16.**těhotná žena
- 17.**žena
- 18.**imigrant(ka)
- 19.**Rom(ka)
- 20.**nečech
- 21.**člověk se záznamem v trestním rejstříku
- 22.**člověk, který nemluví správně česky
- 23.**praktikující Muslim¹
- 24.**praktikující Žid nebo Křesťan
- 25.**Jehovista, nebo příslušník jiného malého a výrazně definované církevní společnosti
- 26.**člověk, jenž tvrdí, že má zvláštní duchovní zkušenost (např. mluví s anděly apod.)
- 27.**muž
- 28.**příslušník/přívrženec radikální politické strany
- 29.**člověk s kritickým postojem vůči celkovému uspořádání společnosti
- 30.**odborový předák/whistleblower
- 31.**člověk organizovaný v odborech
- 32.**organizátor/svolavatel happeningů

Budu rád, když čtenáři této ankety k ní vnesou své připomínky, především stran výběru kritérií a námětů k jejich doplnění. Sestavoval jsem je hlavně na základě své zkušenosti, a jiní mohou mít jinou zkušenost a zažít situace, jež já jsem nezažil

17.7.2014

---

1 *U této a všech podobných otázek (na náboženské příp. politické přesvědčení) je myšlena osoba, která 1) se veřejně zná ke svému přesvědčení 2) vtěluje jeho požadavky do svého života, tj. například u této otázky to má za důsledek, že takový člověk nebude pracovat v pátek